

**LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISĖS GAUTI INFORMACIJĄ IŠ VALSTYBĖS IR
SAVIVALDYBIŲ INSTITUCIJŲ IR ĮSTAIGŲ ĮSTATYMO NR. VIII-1524
1, 2, 3, 5, 6, 7, 12, 22 STRAIPSNIŲ IR PRIEDO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO
AIŠKINAMASIS RAŠTAS**

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengto projekto tikslai ir uždaviniai

Lietuvos Respublikos teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymo Nr. VIII-1524 1, 2, 3, 5, 6, 7, 12, 22 straipsnių ir priedo pakeitimo įstatymo projekto (toliau – TGIĮ projektas) rengimą paskatino 2016 m. spalio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2016/2102 dėl viešojo sektoriaus institucijų interneto svetainių ir mobiliųjų programų prieinamumo (OL 2016 L 327, p. 1) (toliau – Direktyva 2016/2102) priėmimas.

Direktyva 2016/2102 siekiama užtikrinti, kad viešojo sektoriaus institucijų interneto svetainės ir mobiliosios programos taptų prieinamos naudotojams, visų pirma neįgaliesiems. Direktyvos 2016/2102 perkėlimo į nacionalinę teisę terminas – 2018 m. rugsėjo 23 d.

TGIĮ projekto tikslas – sudaryti teisinės prielaidas Direktyvos 2016/2102 3 straipsnio 1 dalies 1 punkto, 4 straipsnio, 8 straipsnio 1 ir 7 dalių, 9 straipsnio nuostatomis įgyvendinti nuo 2018 m. rugsėjo 23 d., taip pat į nacionalinę teisę perkelti 2003 m. lapkričio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2003/98/EB dėl viešojo sektoriaus informacijos pakartotinio naudojimo (OL 2004 m. *specialusis leidimas*, 13 skyrius, 32 tomas, p. 701) (toliau – Direktyva 2003/98/EB) 10 straipsnio 2 dalies nuostatas.

TGIĮ projektu taip pat siekiama tinkamai taikyti 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendras duomenų apsaugos reglamentas).

Pagal Direktyvos 2016/2102 4 straipsnį, valstybės narės užtikrina, kad viešojo sektoriaus institucijos imtųsi būtinų priemonių, jog jų interneto svetainės ir mobiliosios programos būtų lengviau prieinamos, taip pat kad šios svetainės ir programos būtų suvokiamos, valdomos, suprantamos ir tvarios. Pagal Direktyvos 2016/2102 8 straipsnio 1 dalį, valstybės narės periodiškai stebi, ar viešojo sektoriaus institucijų interneto svetainės ir mobiliosios programos atitinka Direktyvoje 2016/2102 nustatytus prieinamumo reikalavimus; pagal Direktyvos 2016/2102 8 straipsnio 7 dalį, ne vėliau kaip 2018 m. rugsėjo 23 d. valstybės narės praneša Europos Komisijai apie instituciją, paskirtą vykdyti stebėsenos ir ataskaitų teikimo funkcijas. Pagal Direktyvos 2016/2102 9 straipsnį, valstybės narės užtikrina, kad egzistuoūt adekvati ir veiksminga vykdymo užtikrinimo procedūra siekiant garantuoti, kad būtų laikomasi Direktyvos 2016/2102 nuostatų; ne vėliau kaip 2018 m. rugsėjo 23 d. valstybės narės praneša Europos Komisijai apie instituciją, atsakingą už Direktyvos 2016/2102 nuostatų vykdymo užtikrinimą.

TGIĮ projekto uždavinys yra įvykdyti Lietuvos Respublikos įsipareigojimus Europos Sąjungoje ir perkelti Europos Sąjungos teisės nuostatas į nacionalinę teisę, atsižvelgiant į Direktyvos 2003/98/EB 2 straipsnio 1 dalies 1 punkto ir Direktyvos 2016/2102 3 straipsnio 1 dalies 1 punkto nuostatas išplėsti Lietuvos Respublikos teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymo (toliau – TGIĮ) taikymą ir valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, įmonių ir viešųjų įstaigų, finansuojamų iš valstybės ar savivaldybių biudžetų bei valstybės pinigų fondų ir Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo nustatyta tvarka įgaliotų atlikti viešąjį administravimą arba teikiančių asmenims viešąsias ar administracines paslaugas ar vykdančių kitas viešąsias funkcijas, įskaitant bibliotekas, muziejus ir valstybės archyvus, asociacijoms, jeigu šios įsteigtos vykdyti įstatymų ar kitų norminių teisės aktų nustatytas funkcijas, taip pat sudaryti teisinės prielaidas paskirti instituciją, atsakingą už institucijų interneto svetainių ir mobiliųjų programų atitikties Direktyvoje 2016/2102 nustatytiems prieinamumo reikalavimams stebėseną, Direktyvos 2016/2102 vykdymo užtikrinimą, taip pat už institucijų interneto svetainių ir mobiliųjų programų atitikties Direktyvoje 2016/2102 nustatytiems prieinamumo reikalavimams stebėsenos rezultatų ataskaitų rengimą ir pateikimą Europos Komisijai.

2. Įstatymo projekto iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai

TGIĮ projekto iniciatorė – Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerija. TGIĮ projektą parengė Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijos Informacinės visuomenės politikos departamento (direktorius Petras Jakavonis, tel. (8 5) 239 3944, el. p. petras.jakavonis@sumin.lt) Informacinės visuomenės plėtros skyriaus (vedėja Aušra Kumetaitienė, tel. (8 5) 239 2901, el. p. ausra.kumetaitiene@sumin.lt) vyriausioji specialistė Asta Balevičiūtė (tel. (8 5) 239 2892, el. p. asta.baleviciute@sumin.lt).

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami įstatymo projekte aptarti teisiniai santykiai

TGIĮ numatyta, kad šis įstatymas taikomas tik valstybės ir savivaldybių institucijoms ir įstaigoms, įmonėms ir viešosioms įstaigoms, finansuojamoms iš valstybės ar savivaldybių biudžetų bei valstybės pinigų fondų ir Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo nustatyta tvarka įgaliotoms atlikti viešąjį administravimą arba teikiančioms asmenims viešąsias ar administracines paslaugas ar vykdančioms kitas viešąsias funkcijas, įskaitant bibliotekas, muziejus ir valstybės archyvus. TGIĮ nenustatyta, kad įstatymas taikomas ir valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, įmonių ir viešųjų įstaigų, finansuojamų iš valstybės ar savivaldybių biudžetų bei valstybės pinigų fondų ir Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo nustatyta tvarka įgaliotų atlikti viešąjį administravimą arba teikiančių asmenims viešąsias ar administracines paslaugas ar vykdančių kitas viešąsias funkcijas, įskaitant bibliotekas, muziejus ir valstybės archyvus, asociacijoms. Direktyvoje 2016/2102 į viešojo sektoriaus institucijų, kurių interneto svetainės ir mobiliosios programos privalo atitikti Direktyvoje 2016/2102 nustatytus prieinamumo reikalavimus, sąvoką įeina ir įstaigų, kurių veiklą reglamentuoja viešoji teisė, asociacijos.

Pagal TGIĮ 16 straipsnio 1 dalies 3 punktą, institucija, teikdama dokumentus, užtikrina, kad dokumentų teikimo informacinė aplinka Lietuvos Respublikos Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka būtų tinkamai pritaikyta neįgaliųjų poreikiams. Tačiau šiame įstatyme nėra įtvirtinto reikalavimo, kad institucijos interneto svetainė ir (arba) mobilioji programa privalo atitikti Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatytus prieinamumo reikalavimus, išskyrus Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatytus atvejus. Taip pat šiame įstatyme nėra įtvirtinto reikalavimo Lietuvos Respublikos Vyriausybei paskirti instituciją, atsakingą už institucijų interneto svetainių ir mobiliųjų programų pritaikymo Vyriausybės nustatytiems prieinamumo reikalavimams stebėseną, kurią ji atlieka remdamasi Europos Komisijos nustatyta stebėsenos metodika, taip pat už skundų dėl institucijų interneto svetainių ar mobiliųjų programų nepritaikymo ar netinkamo pritaikymo prieinamumo reikalavimams nagrinėjimą Vyriausybės nustatyta tvarka ir netinkamo institucijos atlikto vertinimo, ar prieinamumo reikalavimų laikymasis sudarys institucijai neproporcingą naštą, kuri institucija atlieka Vyriausybės nustatytais atvejais, nagrinėjimą Vyriausybės nustatyta tvarka, taip pat už stebėsenos rezultatų, įskaitant įstaigų interneto svetainių ir mobiliųjų programų atitikties prieinamumo reikalavimams vertinimo duomenis, ataskaitų rengimą ir pateikimą Europos Komisijai.

Direktyva 2016/2102 reikalauja, kad valstybės narės užtikrintų, kad viešojo sektoriaus institucijos imtųsi būtinų priemonių, jog jų interneto svetainės ir mobiliosios programos būtų lengviau prieinamos, taip pat kad šios svetainės ir programos būtų suvokiamos, valdomos, suprantamos ir tvarios. Direktyva 2016/2102 taip pat reikalauja, kad valstybės narės paskirtų instituciją, atsakingą už institucijų interneto svetainių ir mobiliųjų programų atitikties Direktyvoje 2016/2102 nustatytiems prieinamumo reikalavimams stebėseną, už Direktyvos 2016/2102 vykdymo užtikrinimą ir stebėsenos rezultatų ataskaitų rengimą ir pateikimą Europos Komisijai.

TGIĮ reglamentuoja pakartotinio panaudojimo klausimus, tačiau jame nereglamentuojamos pakartotinio dokumentų naudojimo sąlygos, kai institucija dokumentus naudoja veiklai, kuri nėra susijusi su įstatymų ar kitų norminių teisės aktų nustatytų funkcijų vykdymu, kaip to reikalauja Direktyvos 2003/98/EB 10 straipsnio 2 dalies nuostatos.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama

TGIĮ projekte siūloma reglamentuoti dokumentų pakartotinio naudojimo sąlygas, kai institucija dokumentus naudoja veiklai, kuri nėra susijusi su įstatymų ar kitų norminių teisės aktų nustatyty funkcijų vykdymu.

TGIĮ projekte, atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 4¹ straipsnio 1 dalies 2 punkto nuostatas, pagal kurias valstybės institucijoms ar įstaigoms, savivaldybių institucijoms ar įstaigoms, jų valstybės tarnautojams ir pareigūnams, valstybės ar savivaldybės įmonėms, kurių savininkė yra valstybė ar savivaldybė, asociacijoms viešojo administravimo įgaliojimai gali būti suteikti įstatymų įgalios valstybės ar savivaldybių institucijos priimtu teisės aktu, kai tame teisės akte ši institucija, vadovaudamasi įstatymu, reglamentuojančiu bendrą tam tikros visuomenės gyvenimo srities viešojo administravimo subjektų sudarymo ir veiklos tvarką, nurodo veikiantį ar numatomą steigti subjektą (prireikus jo pavadinimą, paskirtį, teisinę formą, santykius su kitais viešojo administravimo subjektais ir kt.) ir nustato šiam subjektui konkrečius viešojo administravimo įgaliojimus, siūloma nustatyti, kad Lietuvos Respublikos Vyriausybės įgaliojota institucija yra atsakinga už institucijų interneto svetainių ir mobiliųjų programų pritaikymo Vyriausybės nustatytiems prieinamumo reikalavimams stebėseną, kurią atlieka remdamasi Europos Komisijos nustatyta stebėsenos metodika, taip pat už skundų dėl institucijų interneto svetainių ar mobiliųjų programų nepritaikymo ar netinkamo pritaikymo prieinamumo reikalavimams nagrinėjimą Vyriausybės nustatyta tvarka ir netinkamo institucijos atlikto vertinimo, ar prieinamumo reikalavimų laikymasis sudarys institucijai neproporcingą naštą, kuri institucija atlieka Vyriausybės nustatytais atvejais, nagrinėjimą Vyriausybės nustatyta tvarka, taip pat už stebėsenos rezultatų, įskaitant įstaigų interneto svetainių ir mobiliųjų programų atitikties prieinamumo reikalavimams vertinimo duomenis, ataskaitų rengimą ir pateikimą Europos Komisijai.

TGIĮ projektu taip pat siūloma nustatyti, kad TGIĮ taikomas ir TGIĮ 2 straipsnio 1 dalyje nurodytų subjektų asociacijoms, jeigu šios įsteigtos vykdyti įstatymų ar kitų norminių teisės aktų nustatytas funkcijas.

TGIĮ projektu taip pat siūloma nustatyti, kad į TGIĮ 2 straipsnio 1 dalyje nurodytų subjektų interneto svetainės ir (arba) mobiliosios programos privalo atitikti Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatytus prieinamumo reikalavimus, išskyrus Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatytus atvejus.

TGIĮ projektu, atsižvelgiant į pasikeitusias Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo nuostatas, taip pat siūloma nustatyti, kad pareiškėjas turi teisę apskųsti institucijos veiksmą ar neveikimą, susijusį su TGIĮ nustatytos informacijos teikimu ir dokumentų teikimu pakartotinai naudoti, Lietuvos administracinių ginčų komisijai Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo nustatyta tvarka arba administraciniam teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

TGIĮ projektu taip pat siūloma nustatyti, kad dokumentų pakartotinio naudojimo sąlygos privalo nediskriminuoti pareiškėjų, naudojančių dokumentus tam pačiam tikslui, taip pat kad, jeigu institucija savo dokumentus naudoja veiklai, kuri nėra susijusi su viešųjų funkcijų vykdymu, ji šiuos dokumentus šiai veiklai teikia tokiomis pat sąlygomis kaip ir visiems pareiškėjams. Šia nuostata siekiama užtikrinti nediskriminavimo principo taikymą, kai institucijos dokumentais disponuoja ar (ir) juos tvarko vykdydamos įstatymų ar kitų norminių teisės aktų nustatytas funkcijas, tačiau juos naudoja kitai veiklai (ne įstatymų ar kitų norminių teisės aktų nustatytoms funkcijoms vykdyti).

Priėmus TGIĮ projektą, bus sudarytos prielaidos perkelti į nacionalinę teisę Direktyvos 2016/2102 3 straipsnio 1 dalies 1 punkto, 4 straipsnio, 8 straipsnio 1 ir 7 dalių, 9 straipsnio nuostatas, taip pat Direktyvos 2003/98/EB 2 straipsnio 1 dalies 1 punkto, 10 straipsnio 2 dalies nuostatas ir įvykdyti Lietuvos Respublikos įsipareigojimus Europos Sąjungai.

TGIĮ projektu taip pat siūloma tikslinti TGIĮ, atsižvelgiant į nuo 2018 m. gegužės 25 d. taikomą 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų

apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas).

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant įstatymo projektą toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Numatomos teigiamos pasekmės – į nacionalinę teisę perkeltos Direktyvos 2003/98/EB ir Direktyvos 2016/2102 nuostatos ir įvykdyti Lietuvos Respublikos įsipareigojimai Europos Sąjungai. Priėmus TGIĮ projektą, neigiamų pasekmių nenumatoma.

6. Kokią įtaką priimtas įstatymas turės kriminogeninei situacijai, korupcijai
Priimtas įstatymas įtakos kriminogeninei situacijai ir korupcijai neturės.

7. Kaip įstatymo įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai
Priimtas įstatymas įtakos verslui neturės.

8. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios
Priėmus įstatymą kitų įstatymų priimti ar pakeisti nereikės.

9. Ar įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymo projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

TGIĮ projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų.

TGIĮ projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Lietuvos Respublikos terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka.

10. Ar įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus

TGIĮ projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos teisės aktus.

11. Jeigu įstatymui įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, – kas ir kada juos turėtų priimti

Priėmus įstatymą Lietuvos Respublikos Vyriausybė iki 2018 m. rugsėjo 22 d. privalės įgalioti instituciją vykdyti institucijų interneto svetainių ir mobiliųjų programų pritaikymo Vyriausybės nustatytiems prieinamumo reikalavimams stebėseną, taip pat nagrinėti skundus dėl institucijų interneto svetainių ar mobiliųjų programų nepritaikymo ar netinkamo pritaikymo prieinamumo reikalavimams ir netinkamo institucijos atlikto vertinimo, ar prieinamumo reikalavimų laikymasis sudarys institucijai neproporcingą našą, kuris atliekamas Vyriausybės nustatyta tvarka, rengti stebėsenos rezultatų ataskaitas ir teikti jas Europos Komisijai, taip pat nustatyti TGIĮ 2 straipsnio 1 dalyje nurodytų subjektų interneto svetainių ir mobiliųjų programų prieinamumo reikalavimus.

12. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymui įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais)

TGIĮ projekte siūlomoms nuostatomis dėl institucijų interneto svetainių ir mobiliųjų programų pritaikymo Vyriausybės nustatytiems prieinamumo reikalavimams stebėsenos atlikimo, taip pat dėl

skundų dėl institucijų interneto svetainių ar mobiliųjų programų nepritaikymo ar netinkamo pritaikymo prieinamumo reikalavimams ir netinkamo institucijos atlikto vertinimo, ar prieinamumo reikalavimų laikymasis sudarys institucijai neproporcingą našą, nagrinėjimo, taip pat stebėsenos rezultatų ataskaitų rengimo ir teikimo Europos Komisijai vykdyti įgaliojamajai institucijai reikės papildomoms 3 pareigybėms 47 580 Eur per metus nuo 2019 m. rugsėjo 23 d. Papildomų valstybės biudžeto lėšų poreikis nuo 2019 m. rugsėjo 23 d. grindžiamas tuo, kad TGIĮ projektu siūloma nustatyti, jog reikalavimas institucijos interneto svetainėms ir (ar) mobiliosioms programoms atitikti Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatytus reikalavimus taikomas nuo 2019 m. rugsėjo 23 d., institucijų interneto svetainėms, kurios nebuvo paskelbtos iki 2018 m. rugsėjo 23 d., kitoms interneto svetainėms – nuo 2020 m. rugsėjo 23 d.; mobiliosioms programoms – nuo 2021 m. birželio 23 d.

13. Įstatymų projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados
TGIĮ projekto rengimo metu specialistų vertinimų ir išvadų negauta.

14. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis

Reikšminiai žodžiai, kurių reikia TGIĮ projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą: „interneto svetainė“, „mobilioji programa“, „prieinamumo reikalavimai“.

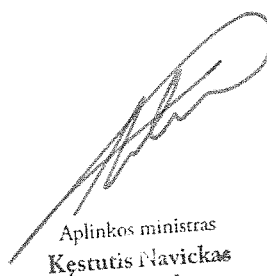
15. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai
Nėra.

Viceministras

Ričardas Degutis

2018-07-16

Aplinkos ministras
Kęstutis Navickas

2018-07-11